AYDEDE

No. 91 — 23
Cumartesi 24 Temmuz 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasî başsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Matbuat Hürriyeti Bayramı

Bugün gazetecilerin Matbuat Hürriyeti Bayramı!

Öyle bir bayramımız olmasını teklif eden bendim. İstanbul Gazeteciler Cemiyeti İdare Heyeti, kendinden beklenen samimi bir alâka ile fikri muvafık buldu ve şenlik gününü hemen karar altına aldı: Meşrutiyetin ilânına rastlıyan 23 Temmuz'dan sonra gelen ilk Cumartesi...

İşte bugün o gündür. Bu günün kıymetini bilelim ve her yıl ara vermeden, arızaya uğramadan, unutturulmadan yahut hükûmet direktifiyle emir altında bir mahiyet almadan en aşağı şimdiki kadar hürriyetle kutlanmasına dua edelim.

Bayramı tekliften bir maksadım da şu idi: Hürriyetimize dokunmağa hazırlanan kötü niyetlilere karşı elimizde bir ihtar vasıtası ve korkuluk bulunması. Bizim bayramımız o gibilere hiç olmazsa "ha geldi, ha geliyor" diye üzüntü ve utanma verebilir.

Tam ve yarım müstebitleri herşeyden çok matbuat hürriyeti ürkütür. Eskiden o hürriyet sansör ve tazyik ile, sert matbuat kanunlariyle, örfî idareler, fevkalâde tedbirlerle baygın yahut ölü hale getirilirdi. Sonradan Hitler ve Musolini usulü bir "Hükûmetçe idare edilen matbuat" sistemi kuruldu. Bunu biz de hafif şeklinde senelerce denedik. Öbür şekillerin de hepsini denemiştik ya!

Hülâsa Türkiye, Meşrutiyet sırası kısa süren anarşik devre istisna ve ihrac edilirse birkaç senecik bile devamlı ve mustakar bir mtabuat hürriyetine nail olamamıştır.

Ancak Hasan Saka hükûmete geçeli beridir ki gazetelerimiz - tadilini beklediğimiz kanunun oldukça dar çerçevesi içinde - serbesttir. Yalnız Sezarın değil, Saka'nın bile hakkını Saka'ya vermelidir. Bu zat şimdiye kadar gelip geçmiş kabinelerin matbuata karşı en mülâyim davrananıdır. Gazeteciler Bayramının Saka zamanına rastlamasını hayır ve uğur alâmeti sayarız.

Fakat biz öyle bir matbuat hürriyeti isteriz ki hükûmeti elinde tutanlar mülâyim değil, haşin de olsalar onlara maruf hikâyedeki gibi:

— Sanki sert olsan ne yaparsın?!

Diyebilelim.

Allah bu günleri de göstersin.

AYDEDE

Gazeteciler Bayramı
Bir Hürriyet Bayramıdır

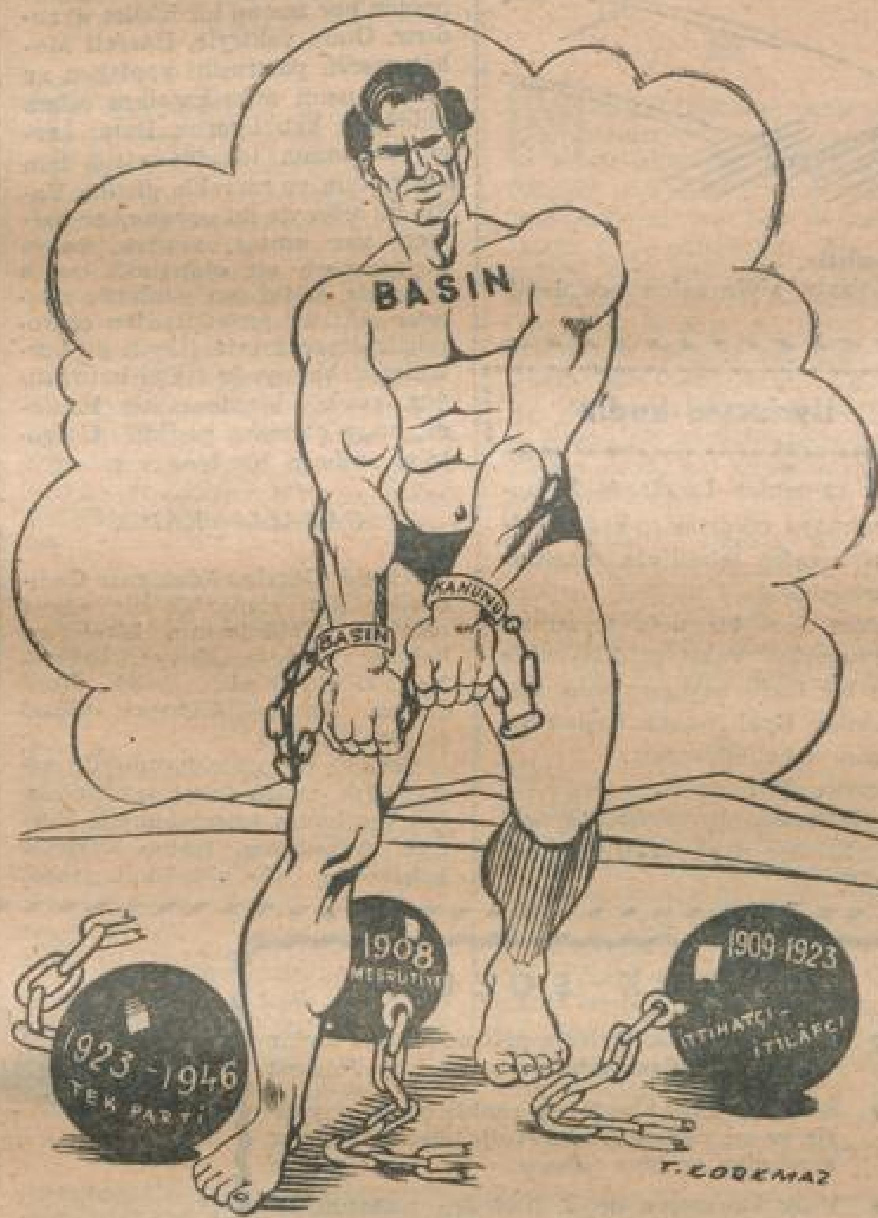

Bukağılardan kurtulan mağdur, kelepçesini de kırmağa hazırdır

Kederle anmalıyız, fakat şükretmeliyiz

Meşrutiyetten sonra gelip geçen hükûmetler daima Matbuat hürriyetine karşı cephe almışlar, bu hürriyeti baltalamak için ne mümkünse yapmışlardır.

Fakat yapılanlar arasında en kötüsü ve en acıklısı, gazetecileri bir takım çetecilere öldürterek etrafa ölüm korkusu salmaktı. Öylece Meşrutiyet yıllarında üç, sonra da bir gazeteciyi içimizden kurban verdik. Dördünün de katilleri çok geçmeden belâlarını buldular. Biri hemen vurduruldu, biri kurşuna dizildi, biri kurşun yedi ikisi de ipe çekildi. Allah cezalarını ne ihmal etti, ne imhal!

Şu bayram sabahı o mağdur ve mağfur meslektaşlarımızı kederle anmak ve bu kötü devrin çoktan kapanıp tarihe karışmış olmasına şükretmek hepimizin vazifesidir

Fedainin cevabı

26 Kânunuevvel isyanından dolayı yakalanan fedailerden birini Çar Nikola sorguya çekerken fedai:

"— Bu teşebbüste kat'iyyen muvaffak olamıyacağımızı ben, pekâlâ bilirdim. Hayatımı feda etmek lâzım geleceğini de bilirdim. Fakat biz ektik, mahsul ileride biçilecektir." dedi.

Çar Nikola bu sözlerde pişmanlık olduğu zannına düştü:

"— Bundan böyle sadık bir tebea kalacağından emin olsam seni bağışlardım!" dedi.

Fedai şu cevabı verdi:

"— Hayır, Haşmetli, hayır! Zaten bizim şikâyet ettiğimiz şey; Cemiyetimizin maksadı bu değil mi ya? Bir hükümdarın her istediğini yapabilmesi bir suiistimaldir. Bırakınız adalet hükmünü icra etsin!"

Dobra Dobra Konuşmağa Başladılar

Hayır ve salâh alâmetidir: İskenderunda yapılan Amerikanvari yol inşa tarzına hayranlıkla bakan Bayındırlık Bakanı şöyle konuştu:

"Cümhuriyet hükûmeti yol işlerine son 20 senede büyük paralar sarfetmiştir; fakat rasyonel çalışmanın metodlarını tatbika koyamadığı için randman alınamamıştır. Bunun sebebi bakım ve tamir işlerinin gereği gibi tanzim edilememiş olmasıdır."

Tarım Bakanı da Ankarada şu beyanatta bulunmuştu:

"Her yıl sürme hastalığından 600 bin ton zarar vardır. Tohumlarımız dejenere olmuştur."

İki Bakanı da açık konuşmalarından dolayı tebrik ederiz. Hakikatleri umumî efkârdan gizlemek ve seleflerin kusur ve idaresizliklerini örtbas etmek, hattâ particilik gayretiyle müdafaaya yeltenmek en hatalı bir yoldu. O yoldan ayrılmağa başlamışa benziyor.

Epeyce geç kaldığımıza şüphe olmamakla beraber girilen yeni çığırdan memnunuz. Öbür Bakanlara da aynı yoldan gitmelerini tavsiye ederiz.

Bir hakikat kalmasın dünyada
Allahım nihan.

Canını yakarım

Kızlar Ağasının biri, bir yaz günü, penceresi önünde oturmuş, kendisini İç Ağasına yelpazelettirirmiş. O esnada birisi İç Ağasından sormuş:

— Orada ne yapıyorsun?.

İç Ağası zarif bir adammış:

— Marsık kızdırıyorum! demiş.

Fakat Kızlar Ağası daha zarif imiş:

— Ulan, demiş.. Kızarsam canını yakarım!

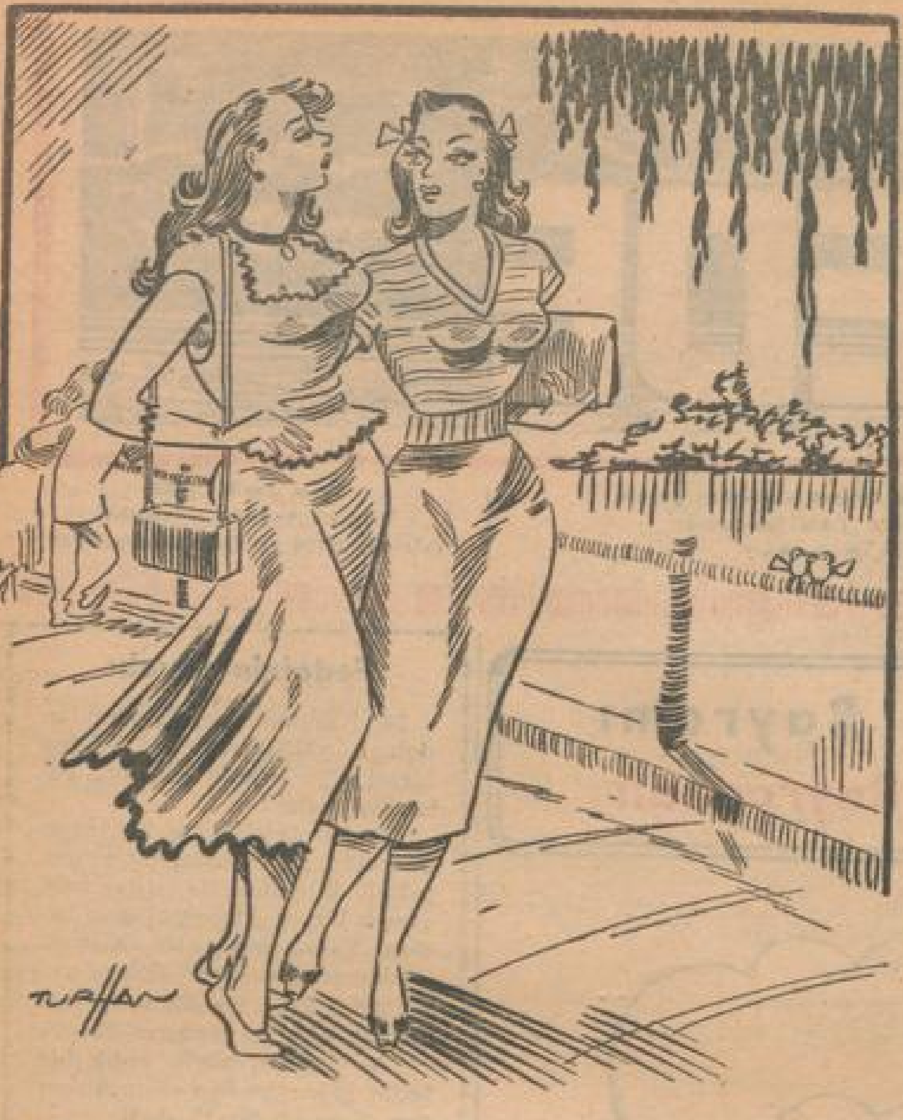

— Bugüne kadar elime erkek eli değmemiştir.
— Haydi oradan canım! Her gün tramvayla gidip gelen sen değil misin?

AKLIMDA KALANLAR

Cahil Şifre Memuru

Eski paşalardan birinin mahdumu, Sultan Abdülâziz zamanında mabeyn kâtibelerinden olmuştu. Senelerce durdu.

Sultan Murad Padişah oldu, bu adam yine memuriyetinde kaldı.

Ikinci Sultan Hamid tahta çıktı, kâtib bey yine kitabet dairesinden ayrılmadı. Sebebi? Asla kitabetle münasebeti olmadığı icindi!.

İşe bakın ki Sultan Aziz maiyetinde Parise de gitti. Gel zaman, git zaman, bir gece bu adam Sarayda nöbetçi iken acele bir iş oldu. İkinci Sultan Hamid kitabet dairesine geldi. Bazı emirler verdi ve:

"— Bu şifreyle yazılsın!" dedi.

Kâtib belki de bir kelime yazmağa iktidarı olmadığından düşündü, taşındı 'hurufu mukattaa" ile bir kâğıd karaladı. Şifre sandılar, telgrafhaneden çekildi, gitti, "Bir muamma aldık anlamadık" diye cevab geldi.

Sultan Hamid:

— Ne demek, ben kendim söyledim, tahkik edin! dedi.

Rezalet tahakkuk etti. Ve kâtib beyin okur yazar takımından olmadığını Padişaha anlattılar. Munsif Padişah güldü. Bir şey demedi. Yalnız:

— Nöbetçi beyler badema okuyup yazmasını bilenlerden olsun bari! Bir muamma daha yapmıyalım! dedi, geçti.

Paşa zade de ölünceye kadar Saraydaki hizmetinde kalmıştı.

Semih Mümtaz S.

Uydurma kadın

Bir zamanlar Londrada kadınlar sahneye çıkmazlar, kadın rollerini kıyafet tebdiliyle erkekler yaparlardı.

İkinci Şarl bir defa tiyatroda bulunuyordu. Vakit geldiği halde oyun bir türlü başlamıyordu. Canı sıkılan Kral, oyuna başlanmamasının sebebini sordu.

Tiyatro Müdürü:

— Affedersiniz Haşmetpenah, dedi. Kraliçe daha tıraşını bitiremedi de!.

Cumartesi — Çarşamba

RABİA HATUN ARANIYOR

Edebiyat tarihçisi Nihad Sami Banarlı, "Hürriyet" gazetesinde neşrettiği makalelerle "Aile" dergisinin mevcudiyetini müdafaa ettiği Râbia Hâtun'un var olamıyacağını ileri sürüyor.

Dün "Aile" cilerden Vedad Nedim Tör ile Şevket Rado'yu Beyoğlu caddesinde kolkola gezer ve hâtunlara dikkatle bakarken gördüm, sordum:

— Kimi arayorsunuz?
— Rabia Hâtunu!

Dediler. Filhakika yapılacak başka bir şey kalmamıştı.

RAMAZAN SERGİSİ

Ressam Hâmid Görele, bir hafta evvel, Taksimde, Fransız Konsoloshanesi binasında bir sergi açtı. Mevsimsiz olmasına rağmen, sergiyi bir çok meraklı ziyaret ediyor. Zira, Hâmid Görele'nin sergileri, hemen her zaman bir hâdise uyandırır. Onun vaktiyle, Hazreti Muhammedin portresini yaptığını ve bunun uzun münakaşalara sebeb olduğunu hatırlıyoruz. Bunu, sergi Ramazana tesadüf ettiği için hatırladım ve merakla gittim. Vakiâ bu sefer de iki peygamber portresi var amma, ressam, hangi peygambere ait olduğunu tasrih etmemiş. Belki son günlerde risaleler çıkaran şeriatçilerden çekinmiştir diyeceksiniz. Hayır. Bu portreler daha ziyade İsâ'yı hatırlatıyor, çünkü, bir tanesinin fonunda, onun çarmıha gerildiği Golgota'yı andıran bir tepe var.

SAKALLI KADIN

Hâmid Görele, Edebiyatı Cedideciler gibi romantik bir edaya sahibdir. Tablolarının isimlerine bakınız: Adem. Havva, İhtiras, Yeşil Gözlü Kadın, Safak, Ezeli İhtiras, Dünya Konseri, Güzel Silviya'nın Evi!

Sergiyi bir genc hanım ile geziyorduk, çıplak fakat sakalları olan bir kadın resmi önünde durduk. Arkadaşım, resme hayretle bakıyordu. Ne olduğunu sordu kataloğdan bu tablonun adının "Sakallı Kız" olduğunu öğrendim, söyledim:

— Ya... dedi, acaba bunun sahicisini Yüksekkaldırımda mı gösteriyorlar?.

OLİMPİYATLAR VE PLÂJLAR

Kulübler, Olimpiyadlar dolayısiyle, gitti, gidecek, gitmiyecek, muhakkak gitmelidir diye bir takım delikanlıları ileri sürüyorlar. Bu kadar zahmete lüzum yok. Plâjlar, birer olimpiyad meydanı haline gelmiş bulunuyor. Hemen her plâjda ayak veya el topu oynayan, güreşe tutuşmuş gençler görüyoruz. Bunlar, topları, oraya dinlenmeğe ve güneşlenmeğe gelmiş olanların tarafına atıyorlar. Bilhassa kadınlara! Eh, gençlik bu! Hem, idman kampı olarak, spor idarecileri, Yat Kulüpleri, kalk kulübleri seçmiyorlar mı? Böyle örnek olunca plâj delikanlılarının göğüs ve bazu şişirerek kadınlar arasında dolaşmaları mazur görülmez mi?

YA BURADAKİLER?

İstanbul vapuru, bu sefer, yine birkaç yüz mülteci getirdi. Memleketimiz bunlara kucağını açıyor, karınlarını doyuruyor, birer iş de buluyor.

Fakat Denizyollarından, Tekelden ve daha başka dairelerden lam cetveli, de cetveli diye yüzlerce memur kadro haricine çıkarıldı. Bunlar nereye iltica edecekler? İşte bütün mesele.

Fikret ADİL

Doğumevinde

— Aman yarabbi, bu ne? Karımı gebe iken Picasso'nun resim sergilerine göndermemin cezası!
"Fransız karikatürü"

BÜYÜK SÖZLER

★ Eğer kendinizle birlikte getirmedinizse hiçbir yerde şiir bulamazsınız. *Joubert*

★ En kara topraklarda en renkli çiçekler yetişir ve en yüksek ve kuvvetli ağaçlar kayalar arasından semaya fışkırır. *Garfield*

★ Halk kuvvetten değil, iradeden mahrumdur. *Victor Hugo*

★ His tahtı işgal edince, sebeb menfayı boylar. *Matthew Henry*

★ Ben vaktiyle zamanı harcadım, şimdi de o beni harcamakta. *Shakespeare*

★ Zayıflar fırsat kollar, kuvvetliler onu yaratır. *Marden*

★ Herşeyin üstünde kendine hürmet et. *Pythagoras*

★ Neş'eli hayattan gayri hakiki hayat yoktur. *Addison*

★ Gayyur bir ruh, ucuz bir muvaffakiyetten nefret eder - *Emerson*

★ Neşe bir tabağı bir ziyafete çevirir. *Massingers*

★ Kitablar zamanın büyük denizinde inşa edilmiş deniz fenerleridir. *Whipple*

★ Bir kahkaha herhangi bir çarşıda yüz feryad değerindedir *Lamb*

Bir tedbir

— Kocacığım, siyah gözlüklerini tak! Güneş gözlerini bozmasın! "Yunan karikatürü"

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

İlk baş makale : Mütecanis kabine — Kanaatlerin hilâfına Sabahın satışı artıyor — İktidarsız mevki-i iktidar — Kabinenin yediği ilk şamar — Daireleri İttihatcılardan tathir — Âmir bekliyen iki nezaret : Harbiye, Bahriye — İttihatçıların Babıâli baskınında telefon tellerini kesen memurlar bulunacak — İngilizler yeni Polis müdürünü tanımıyorlar — Kabinenin istifası.

Ali Rıza Paşanın yedi ay sonra kıracağı koza o gün vakıf olamıyacağım cihetle Avni Paşanın âdeta bir siyasî küfür addedilmesi lâzımgelen yakası açılmamış cevabiyle aklım başımdan gitmişti. Hemen kâğıdı cebime attım, tası tarağı toplayıp oradan çıktım, ferman dinliyecek tahammülüm kalmamıştı. Matbaaya geldim. İlk baş makalemi yazmak saatiydi : Beni bir düşünce daha aldı; kendi kendime :

— Halka şüphe vermemekle mükellefim... Vazifem kabineyi müdafaa ve methetmektir.

Dedim ve kâğıdın üstüne şu serlevhayı attım : (Mütecanis kabine)... Bu kabineyi memlekete mütecanis göstermeğe çabalıyordum ve bundan evvelki kabinelerin kusurunu, muvaffakiyetsizliğini de hep mütecanis olmamasında buluyordum. Kararım veçhile makalemi Ali Kemalinkine zıt kuru bir uslûbta kısa ve kasten heyecansız yazmıştım; nim resmî çeşnisini veriyordum. "Müstahberat-ı hususiye" kısmının hükûmet umuruna vakıf bir kalemden ve asıl menbadan çıktığı da göze çarpıyordu.

●

Muvaffakiyetin yolunu bulmuştum. Birçoklarının intizarı hilâfına (Sabah) ın satışı düşmek şöyle dursun, terakki bile etmişti; gazete bu seviyeyi, ben başında bulundukça muhafaza etti ve Ali Kemali hayrette, Aleksanı ise hayran bıraktı.

O gün daha kimsenin (Sabah) a benim geçtiğimden haberi olmadığı için gelen giden yoktu. Muhbirin getirdiği habere nazaran yeni nazırlar, Hatt-ı Hümayunun kıraetini müteakip hemen Meclis-i Vükelâya girmişler ve müzakereye dalmışlardı... Acaba neler konuşuyorlar, ne kararlar alıyorlardı? Birbirlerinden memnun mu idiler? Benim yazdığım gibi bu bir "mütecanis" heyete benzemiyor muydu? Bir aralık bunları düşündüm, sonra paltomu giydim, bastonumu aldım, şöyle sokaklarda âdetim veçhile dolaşmağa çıktım.

Hiç bir daire ve makama bağlı olmamaklığımın lezzetini çıkarıyor, mesnedimi hem serbest, hem de bütün nazırlarınkinden daha nüfuzlu ve daha mühim buluyordum. Âdeta mürakabe mevkiinde idim.

Fakat...

Fakat, kendimi şu ecnebi polislerinin dolaştığı ve ecnebi askerlerinin manevra yaptığı memlekette bütün mânasiyle bir türlü nüfuzlu addedemiyordum. İttihatçılar gitmeden evvel bize son intikamlarını hazırlamışlar, sanki : "Mevki-i iktidara geçeceksiniz ama iktidar elinizde olmıyacak !" demişlerdi. Tevfik Paşa hükûmetleri de işgali tevsi suretiyle buna yardım etmişlerdi.

●

Nitekim haftasına kalmadı, Polis müdürü meselesiyle kabine, İngilizlerin ilk şamarını yemiş bulundu, ve bu şamarın ürkekliği de, zifaf gecesi karısını korkutan herifin hikâyesinde olduğu gibi ömrümüz oldukça devam edip gitti !

2

Polis Müdürü meselesi nasıl açıldı, Nasıl kapandı?

Sıtkı Beye Dahiliye nezareti vekâletinde ancak iki gün durmak müyesser oldu; zira Cemal Bey Konyadan kuş gibi uçup gelivermişti. (Hoş kısa bir müddet sonra ona yine aynı yerden, aynı süratle canını kurtararak bir avdet daha müyesser oldu ya!!) Hattâ bu sürat zamanın vesaitine nazaran o kadar mühimdi ki - Hiç unutmam - akşamleyin oturup konuşurken bahsi geçmiş, hükûmet muhaliflerinden bir zat :

— Ne çabuk !

Diye şaşınca bir başkası da :

— Elbette, demişti, bir fırka hükûmeti böyle iş görür !

●

Tuhaf degil mi, bu söz benim neşemi yerine getirmiş ve ümidimi arttırmıştı... Başka sebeplerle de âdeta kabineye itimat etmeğe başlamıştım; Dahiliyede aziller, nasıplar çoktan başlamış, diğer taraftan Divan-ı-harp projesi de - İsmail Gümülcinenin müddeiumumiliği reddi suretiyle - daha makul bir şekilde hazırlanmıştı. Matbaaya ekser akşamlar uğramağı itiyad eden nazırlar beni muntazaman ahvalden haberdar ediyorlardı; onlar da işlerin gidişinden memnundular; lâkin hoca Zeynelâbidin Efendi daima şikâyetçi idi :

— Bu adam bizi mahvedecek !

Diyor, bunu işitiyordu. Nihayet dediği oldu : Varan bir !

●

Merkez-i umumî bir karar ittihaz etmişti : Nazırlar Cuma günleri behemehal fırkada toplanacaklar, istişareler yapılacak ve mühim mesnetlere ancak fırka karariyle tayin olunacaktı.

İlk Cuma kapının önü otomobille doldu ve bu hal bana beş ay evvel kırmızı konağın içtima günlerindeki faaliyetini hatırlattı. Lâkin Cemal Beyden başka kimse, dairesini "İttihatcılardan tathir" e henüz başlamamıştı. Avni Paşadan zaten birşey beklemiyorduk, o bizim gözümüzden düşmüştü, Lâkin daha âlâsına, daha müteneffizine girmişti : Sadrazamınkine... Ethem Bey tetkikat yapmakla meşgul olduğunu söylüyor, Sıtkı Bey adliye teşkilâtının buna müsait olmadığını ileri sürüyor, Harbiye ve Bahriye nezaretleri âmir bekliyordu. Maliye nazırını bermutad görmüyorduk... Posta, Evkaf ve Meşihat ise itimadımız olan ellerde idi, emniyetle intizarda idik.

●

Nihayet Dahiliye nezareti iki mühim ve mukarrer tayinde bulundu : İaşeye Nüzhet Sabitin ve Polise Nurettin Beyin iradeleri çıktı; her ikisi de makamlarına geçip oturdular. Biz, artık polisin doğrudan doğruya elimizde bulunuşuna çok memnunduk... Geç vakit, Mehmet Ali Beyle beraber, Posta nezaret odasından Nurettin Beye makamında telefon ettik, tebrikâtta bulunduk. Hattâ yeni nazır, yeni polis müdür-i umumisine resmî bir vazife tevdi etti; âmir bir sesle :

— Müdür-i umumî Bey, dedi, lütfen tahkikat yaptırınız, İttihatcıların Babıâli baskını esnasında resmî telefon tellerini kesen memurlar kimlerdi? Şimdi neredediler? Neticeyi bana mahrem olarak serian bildiriniz !

●

Daha birkaç gün evvel senli benli arkadaş olan ve hiç bir sıfat ve selâhiyetleri bulunmıyan şu iki zatin böyle resmî muhavereleri tuhafıma gitti ve bana bir oyun, eğlence gibi göründü, Mehmet Ali Bey, Nazır ! Nurettin Bey, Polis Müdürü!! Maamafih bu taaccübüm onları bu makamlara lâyık görmediğimden değildi, üç gün evvel olacak gibi görünmediklerindendi.. Gerek müstebit, gerek meşrutiyetperver, gerek ihtilâlci herhangi hükûmette bir irade nelere kadirdi yarabbi... Üsküdar belediye müdüründen şanlı bir nazır, (İkdam) idare memurundan bir polis müdürü çıkarmıştı !

●

Bir gün ajans dönüşü, matbaada oturmuş, ziyaretçilerden, daha doğrusu ricacılardan kurtulmak için kapım kilitli makalemi yazıyordum, kapım parola mucibince vuruldu, açtım : Mihran Efendinin vekili Aleksan Efendi Polis müdürünün geldiğini haber verdi. "Buyursunlar!" dedim. Nurettin Bey sapsarı içeri girdi ve acı, zehirli, berbat bir tebessümle :

— Haberin var mı, dedi, kovulduk !

Evet, basbayağı kovulmuştu; İngiliz mürakabe-i askeriyesi yeni polis müdürünü, kendi muvafakatleri haricinde tayininden dolayı tanımamıştı; Halil Beyin tekrar iadesinde ısrar ediyordu. Bir kaynar sudur başıma giydim.

— Peki ama, dedim, kabine heriflere danışmadan mı seni oraya getirdi ?

Muhatabım kemküm etti, durdu. Hâlâ hatırımdadır, beraberce kalktık, Polis müdüriyetine gittik; o evrakını topladı, keyfini çıkaramadığı, nüfuzundan istifade edemediği bu çıngıraklı, telefonlu geniş, süslü odaya bir nazar-ı tahassür atıp ayrıldı... Odaya, bir daha geleceğinden ümidi yok gibi görünüyordu. Ben Babıâliye koştum, "Bu ne rezalet" diye haykıracaktım.

Nazırlar beni görünce : "İstifa ettik !" dediler. Öp babanın elini... Hiddetim ve ateşim birden düştü, dona kaldım. Demek ki gelişimizle gidişimiz bir olmuştu.

Hani, işgal hükûmetleriyle hüsn-ü münasebet temin edecek bizler değil miydik? Hüsn-ü münasebetten vazgeçtik, ayrıca sui münasebet bile başlamıştı. Hattâ daha birinci münasebette münasebetsizlik etmiş, münasebetimizi kesmeğe mecbur olmuştuk. Bakınız vaka nasıl geçmişti :

Cemal Bey öyle ince eleyip sık dokuyan bir idare adamı değildi; aceleyi seviyordu. Onu Halil Beyi azil ve halefini tayinden evvel İngilizlerin muvafakatini almak lâzımgeldiği anlatılmış, fakat o, buna icabeden ehemmiyeti vermediğinden hasbihal arasında bir sefaret memuruna Nurettin Beyin tayininde bir mahzur görüp görmediklerini sormuştu. O adam, orduya değil, sefarete mensup olduğundan bittabi sefaret hesabına cevap vermiş, "mahzur yoktur!" demişti.

●

Halbuki cihet-i askeriye nezdinde hiç bir müracaatta bulunulmamış Nurettin, Beyin (Tomson) ve (Lafonten) lerle olan münasebeti kâfi görülerek tayini hemen arzolunmuştu. Sen misin yapan? Aradan bir gün geçmemişti, Sadrazamın karşısına İngiltere, olanca haşinliği ve soğukkanlılığı ile dikilivermişti :

— Müdürünüzü geri alınız ve eskisini yerine iade ediniz !

(Devamı var)

Kucaktan kaçan

"Fransız karikatürü"

KİRPİNİN dedikleri

Otobüsteki Güzel Kız

Dün Sirkeciden otobüse atladım. Hem klişe olarak "atlamak" değil. Hendek atlamak, mania atlamak, ip atlamak, hülâsa adamakıllı atlamak manasına atladım.

Yaşıma göre, daha doğrusu yaşıma rağmen çevik, âdeta perendebaz bir adamımdır. Öyle geldim, öyle de giderim, inşallah! Benim bunca yıldır atlamalarımla atlattıklarımın hakkından başka biri pek gelemezdi.

Her ne ise, işte arabanın içindeyim. Bir bakışta tek boş yeri gördüm. Haydi bir pertav da o tarafa! Fakat şunu da söyliyeyim: Aynı lâhzada hem boş yeri görmüştüm, hem de yanıma rastlıyacak olan kanape komşumu...

Güzel bir kız.

Yazık ki bizde Fransızların "jolie" ile "belle" i aynı kelime ile ifade edilir. Kızcağız sadece "jolie" yani seyrinden hoşlanılacak sevimli, ufak birşey. Boylu boslu, her uzvu mütenasip ve traşide, heykel güzelliğinde değil.

Düştüğümüz yer, hani sırtımızı pencerelere dayıyarak dışarıya bakmak hakkından mahrum ve sadece ayakta, önümüzde duranları tetkike memur edildiğimiz ters veçheli, iki kişilik kanape... Hem de giriş kapısının tam karşısı...

Kızcağız yan oturmuş, açık pencereden hem hava alıyor, hem etrafı seyrediyor. Ben köşeye büzüldüm. Vücuduna sürünmekten korkuyorum. İki sebepten: Yaşlıcayım, kız belki hâzetmez diye. Başka müşteriler de "Hele şu kır saçlıya bak, fırsattan istifade taze kıza amma da sokulmuş!" derler diye...

Lâkin küçük bayan oralı değil. Mayosunu koyduğu deniz çantasını ön tarafa bırakmış, sırtını bana çevirmiş, henüz Florya nemi ile pırıldayan bir küme saçını burnumun dibine yaymış. âdeta beraberiz!

Büzüldükçe büzülüyorum. Nasıl büzülmiyeyim ki otobüsteki bütün erkek kafaları bize çevrili; yani kızcağıza. Her göz - daha iyi görmek için - çeşimhanesinden fırlamış, nergis değil sadberk, şakayık gülü gibi irileşmiş.

"Yiyecek, yutacak gibi bakıyor" denir a! Bu kelimeler o bakışları ifade edemez. İstikbal siygasını atınız. Çoktan yiyorlar, yutuyorlar. Kız sanki gözümün önünde mütemadiyen kaşıklanan bir meyvalı dondurma gibi ufalıyor, eriyor. Kadınla erkeğin bir arada yaşadığı memleketlere mahsus bakış terbiyesi nerede?

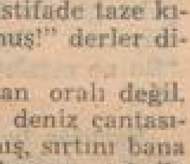

Eminönünden ve her duraktan binen yeni erkek yolcular içeriye adım atar atmaz oracıkta gözleri dikilerek donup kalıyorlar. Biletçi istediği kadar "Baylar ön tarafa!" diye bağırsın. O manzaranın cazibesinden kendini kurtaracak irade sahibi yok. Oldu önümüz ıskarça!

Karagözün (Yalova safası) oyunundaki zampara dolu küpe döndü. o yer...

Göz ziyafetine mütemadiyen yeni eşhas ilâve oluyor. Aç gözlülüğün bir gözde bu derece müşahhas, mütebariz, müthiş surette tecellisinden beni bir dehşettir aldı.

Köşeme yapıştım. Kızla aramda yarım santimetrelik bi. fasıla bırakmağa öyle dikkat ediyordum ki...

Bu erkeklerden çoğu hiç şüphesiz şu ümit içindeler: — Moruk kalksa da yerini alsam! Belki Dolmabahçede iner, defolur.

İnsem mi acaba? Şimdiye kadar ihraz ettiğim yerlerden hiç birinin bu kadar hasede uğradığını görmemiştim.

Küçük bayan bakış sağnağı, dolusu, tipisi altında belli ki rahatsız. Tabiiliğini muhafaza edemiyor, boyuna kımıldanıyor, başını bir yandan öbür yana çeviriyor. Saçları göğsüme dökülüverecek gibi... Kabataş yolu da bozuk. Her sarsıntıda ve duruşlarda birleşiyoruz, yekvücud oluyoruz. Kızarıyorum galiba ve kızıyorum da!

Kızcağız kimseye yüz vermiyor. Pencereden bakmağı tercih ediyor. Nafile! Pomadalanmış kara saçlı delikanlının güvendiği baş tuvaleti de para etmedi; taranmamış dökük sarı saçlı gencin ihmalkâr letafeti de!

Hele ellilik züppe pek yılışmıştı önceleri... Suratını astı. Eve gidince muhakkak karısına zamane genç kızlarının yılışık ve yırtık hallerini zemmederek acısını çıkaracak.

Gözler, ah bu diş yerine hırs gıcırdatarak, derinliğinde mideden daha korkunç uçurumlar saklıyan ve içinde dil olarak mütemadiyen alevden kızgın kürekler çevrilip dönen müthiş ağızlar!

İnme sırası gelen her şahıs kızı bir veda bakışı ile sarmadan otobüsü terk etmedi.

Ben Bomonti durağında yere atladım. Küçük bayan da...

Lâkin o, Ebekızı sokağına saptı.

Allah kem nazardan ve kem akibetten esirgesin. Arkasından bakmıştım: Yokuş aşağı canını dar kurtarmışçasına kayıp bir gidiyor ki...

İzzet Paşa yokuşuna kendimi verdim; okuyorum:

A benim bahtiyarım,
Gönlümün tahtı yarim
Yüzünde göz izi var,
Sana kim baktı yarim?

Bir gözün izi mi? bin gözün! Eğer gözler gerçekten iz bıraksa kızcağızın yüzü çiçek çıkarmışa dönerdi!

KİRPİ

Berlindeki ihtilâf bir harbe doğru gidiyor (Gazeteler)

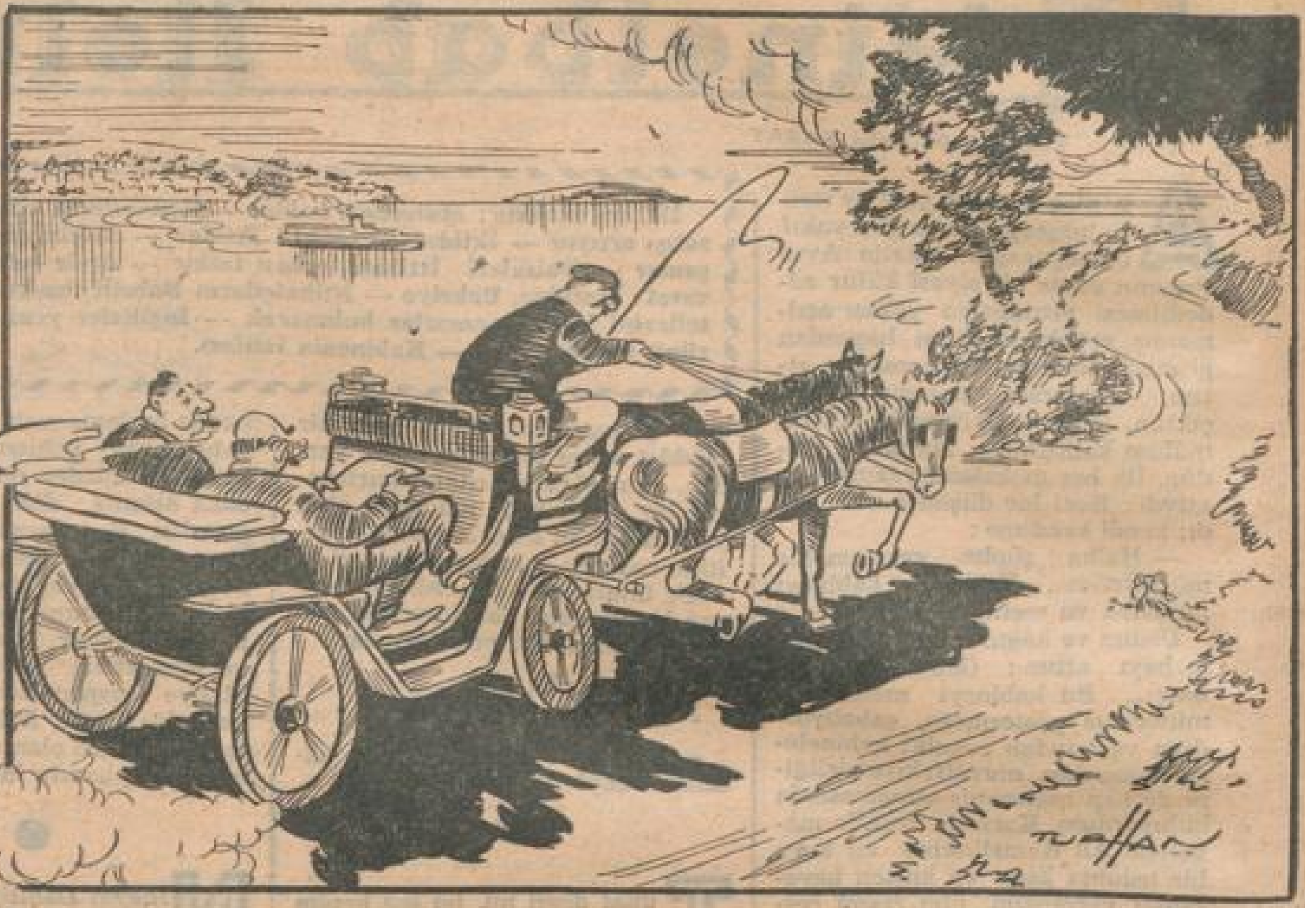

— Birinci ve İkinci Cihan harpleri Berlindekilerin idaresi yüzünden çıktı.
— Eh, bu gidişle Üçüncü Cihan Harbi de yine Berlindekilerin idaresi yüzünden çıkcaağa benziyor!

Konferansını Dinlesek..

Şehir Tiyatrosu artistlerinden Bayan Cahide Sonku Avrupa dönüşü diyor ki:

— Seyahatim iki ay gibi kısa bir müddete inhisar etmekle beraber her gün biraz daha artan bir vatan hasretiyle İstanbula dönmüş bulunuyorum.

Gurbette vatan sılası duymaktan tabii ne olabilir? Fakat iki ay içinde duyulan vatan hasreti değildir; gittiği yerleri yadırgama ve seyahat hayatına intibak edememedir. Bütün dünya artistleri aylarca, yıllarca vatanlarından uzak kalırlar, memleket hasreti çekerler, sanat namına buna katlanırlar. Nitekim hariciye memurları, tahsile giden talebe, iş adamları da öyledir.

Bayan Sonku beyanatında muhakkak samimidir. Lâkin her tenezzüh ve tetkik seyahati dönüşü memleket hasretinden bahsetmek de şart olmasa gerektir.

Yediği, içtiği kendinin olsun, bize bir konfernasta veya konuşmada gördüklerini anlatsa ne tatlı dinleriz. Kalburüstü vatandaşlarımız bu usule alışmalı, bizi de alıştırmalıdırlar. Rağbet ve takdir göreceklerine eminiz.

Belediyenin açığı altı buçuk milyonu buldu

— Kabahat bende. Hükûmet yardımına güvenip de bukadar fazla açılmamalıydım.

KENDİ YUTAR SALKIMI

Hitler'in sağ kolu mahud Göring, iri karnı, nişanları ve bir de vatanperverane, cihangirane nasihati ile meşhurdu: "— Tereyağı yemiyeceğiz, top yapacağız!"

Alman milleti hakikaten tereyağı yemedi, top yaptı; nihayet toplar bir işe yaramadı. Tereyağı yemeyip top yapma siyaseti top attı. Halk ise o gün bugün, hâlâ tereyağı yüzü görmedi; üstelik top da yapmıyor. Fakat şimdi ele geçen vesikalardan anlıyoruz ki Göring o nasihatleri verirken bütün millete vekâleten kilolarca tereyağı atıştırmakta devam ediyormuş.

Nazi memurlarının aylıklarını âzami bin marka indirdiği halde kendisi dört yerden resmi maaş aldıktan başka muhtelif müesseselerden de para çeker, paranın çoğunu mutfak masrafına harcarmış. Sonra da halka karşı içini çekerek derdi ki:

— Bakınız, ben de sizin gibi zayıfladım!.

Göring o gövdesi ile Hava Mareşalı idi de... Göğsü nişan ve madalya ile kaplıydı.

Evet, dünya düzelmedi; fakat politika sahnesinin şu Nazi soytarılarından kurtulduğunu düşünmek ne olsa bir ferahlıktır.

DEDİ—KODU

İsviçreye mektup

Sana Deniz Kulübünden haber verecektim amma bu işi başka bir gazete yaptı. Herhalde sen de okumuşsundur, onun için vazgeçiyorum. Yalnız şu kadar söyliyeyim: Necmi Rızanın bir konseri vardı geçen akşam orada, çok güzel oldu ve Moda'nın hakikaten musikiden anlıyan kibar halkı onu uzun uzun alkışladılar. Gözlerim hep Yahya Kemalle Kıbrıslı Şevket'i aradı. Şair Hindistanda buram buram terlerken öteki Parisle Kan arasında mekik dokuyormuş. Ha Şevket (bey), Şehir Tiyatrosunun Paristeki üyelerine Avrupayı gezdirecekmiş, işittiğime göre İsviçreye de geleceklermiş, o zaman havadisi senden isterim.

Reşko artık Türkçe konuşmamaya ahdetmiş. Annesine bile (Mama) diyor. Geçen akşam bir omuzunu açık bırakan elbisesiyle Marmara Kulübünde hiç durmadan dans etti. Hatırlar mısın kışın burnu kızarırdı da annesi ilâç tavsiye ederdi.

Samime kocasından ayrıldı. Senin dostun ve arkadaşın F... ile evlenecekmiş. Samime güzel kadındır, gençtir ve İstanbulun şık kadınlarından sayılır.

"Sarışın Bebek" Boğazda, fakat Bebekliği gitmiş, sadece sarışınlığı kalmış zavallının, tabii uzun modasını o da yapıyor amma ne çare ki çarpık bacak uzun etekte de çarpık.

İzmirli Lâleye Bursada Çelik Palasta rastgeldim; bizim güzel Lâle ile Ali Büyükadadalar. Fakat lâf aramızda, bu sene Büyükadada bir tek güzel kadın var. Değirmenden denize giriyor, sarışın ve daima ipek şortlar giyiyor, Musevi vatandaşlarımızdanmış, ismini söylerdim amma Fahire kızar.

İstanbulun güzel Serbülendi hasta, halbuki onsuz Boğazın tadı çıkmıyor. Dostları evinin adresini bilseler sepet sepet çiçek gönderecekler amma bir türlü adresi elde edemiyorlar. Sen Noyanı soruyordum, Erzuruma gitti ve tabii doğru dürüst gidemediği için ortalığı velveleye verdi. Annesinin eline geçseydi ne olurdu bilmem amma, ümit ederim ki babasından temiz bir dayak yemiştir. Hoşça kal canım.

Fitne Fücur

Bir dokun...

Bursa Gezintisi

İyi hatırlıyamıyorum ama bu sene ilk defa leyleği havada görmüşüm galiba. Daha doğrusunu isterseniz bu, leylek, çaylak işi değil, düpedüz alışkanlık. Evet, bu yıl Boğaziçi filân derken gezginciliğe alışıverdim. Hem öyle bir alışr..ak ki, İstanbulun mesirelerine sığamaz oldum, ufak tertip seyahatlere de başladım. Geçen Pazar birkaç arkadaşla elele verip günübirliğine Bursaya gitmiyelim mi! Sabah gittik, akşam döndük. Tayyare ile değil ha. Ne münasebet! Ben otobüse, tramvaya bile kırk besmele ile biniyorum, nerede kaldı tayyare!

Uzatmıyalım efendim, sabahleyin Marakaz vapuruna bindik, saat dokuzda yola koyulduk. Vapur epeyce kalabalık. Maamafih, geçen senelere nisbetle bunun kalabalık sayılamıyacağını söylüyorlar.

Deniz yolculuğu pek hoş. Sohbetler, kahkahalar arasında gidiyoruz. Adaları geçtikten sonra uyuklamalar, sayıklamalar da başladı. Arka güvertede sırtını yolculara, yüzünü denize dönüp demlenenler de var.

ARMUTLU

Ormanlar arasına sokulmuş şirin bir nahiye. Vapur iskelesi yok, açıkta durduk. Sandallar, motörler geminin etrafını sarıverdiler. Kasabanın ismine bakılırsa armudu bol olması lâzım ama gelen sandallarda armuda benzer birşey göremedim. İsimde bir yanlışlık olsa gerek. "Armutlu" değil, "Barbunyalı" denilse daha doğru olur sanıyorum. Sandalların içi barbunya balığı ile dolu.

Yeni Alman parasının kıymeti

— Bana bir kutu kibrit ver!

"Le Canard" dan

Horoz: — Yazık! Erkekliğin de şerefi kalmadı!.

Nerede Diktatör, Orada Basın Dilsiz ve Kör!

Her biri lüfer iriliğinde barbunyalar... Vapur yolcularında bir telâş. Harıl harıl barbunya alıp paket yapıyorlar. Hani, Kâbeden döneceği sırada hacıya sormuşlar:

— Hacı efendi, tesbih alacak mısın?

Hacı kaşlarını çatıp cevap vermiş:

— Ulan, ben buraya niçin geldim ya?

Bizim yol arkadaşları da Armutludan barbunya almak için gelmişler zannedersiniz!

MUDANYA

Mahşer yeri. İstikbale gelenler iskeleyi doldurmuşlar. Vapurdan zorlukla çıktık, dekovil rayları üzerinden seke seke geçtik. Otobüs meydanı arı kovanı gibi kaynaşıyor. koşuşanlar, bağırışanlar, otobüs kapılarında itişip kakışanlar... Hele o sıcak!

Trene rağbet yok. Bir kenarda melûl mahzun duruyor tontonum! Oyuncaktan farksız. Mudanyadan kalkıp Bursaya kadar gidebileceğine inanmak için kırk şahit lâzım.

Biz de kan ter içinde otobüse bindik. Yeşil ovanın ortasında yılan gibi kıvrıla kıvrıla uzanan asfalt caddede kayarak, sağa sola yalpalıyarak bir saat sonra menzilimize vardık.

BURSA

Gülü tarife ne hacet, ne çiçektir biliriz! Ak saçlı Keşiş'in yeşil cübbesinin eteğine sedeften işlenmiş bir tablo.

Kasabada hummalı bir imar faaliyeti göze çarpıyor. On beş sene evvel gördüğüm Bursa tamamiyle değişmiş, yenileşmiş, büsbütün şirinleşmiş. Darısı İstanbulun başına!

Şu daracık sütunlarda Bursayı uzun uzun tarife imkân yok. Şöyle bir toparlayıvereyim: Evvelâ, boğucu bir sıcak. Saniyen, Ulu caminin şadırvanı, Yeşil caminin çinileri, Sedbaşının kahveleri, Çekirgenin kaplıcaları, meşhur Koza hanı, kapalı çarşının kilitli mağaza vitrinlerinde birer nazenin edasiyle insana göz kırpan cicili bicili ipekliler, havlular, hamam takımları; şehrin her tarafında şırıl şırıl değil, şarıl şarıl akan sular (İstanbulun kulakları çınlasın!) ve nihayet, uçsuz bucaksız, zümrüt bir ova ve ovayı kaplıyan Ağustos böceklerinin fasılasız cırcırları.

BURSA ŞEFTALİSİ

Şöhreti mâlûm, fakat kendisi henüz nameveut. Bulursak alalım, dedik. Manav dükkânında gördük, hiç de gözüm tutmadı. Yüzleri tüylü, tozlu, eciş bücüş şeyler. Allık, pudra sürünüp hüviyet değiştirmeğe yeltenen kaldırım yosmalarına benziyorlar. Duyduklarım doğru ise, bunların da asılları öyle imiş. Dükkânın önünden ayrıldığımız sırada yanıma bir adam sokuldu:

— Bu şeftaliler Bursa mahsulü değil. Bunları İstanbuldan satın alıp getiriyorlar, sonra sizin gibi İstanbuldan gezmeğe gelenlere Bursa şeftalisi diye yutturuyorlar.

Dayanamadım, tanımadığım bu dosta:

— Bir kelime noksan söylediniz, dedim. Enayilere yutturuyorlar, desenize!

Ben almadım ha! Gezip tozduk, dönüp geldik işte. Darısı dostlar başına!

Cemal Refik

Krala ceza

Malcome İskoçya tahtına çıktığı zaman asilzadelerden biri Kralın huzuruna çıkar, tasdik edilmek üzere imtiyaz beratini uzatır. Kral beratı alır, yırtar.

Asilzade, Kralın bu hareketini Parlâmentoya şikâyet eder. Parlâmento da şu kararı verir:

Kral tahtında oturacak, Saray erkânı da hazır olduğu halde yırttığı beratı iğne iplikle dikecek...

Matbuat Hürriyeti İçinde Geçen Her Gün Bayram Sayılır

Onlar ermiş müradına !..

Müşkil İş

Eli gayet sıkı, aynı zamanda huysuz bir adam olan divan sahibi meşhur (Hoca Şemseddin)) bir gün vekilharcı (Pehlivan İvaz)a :

— Bana, dedi, aklı başında bir adam bul, bir yere göndereceğim.

Vekilharç şu cevabı verdi :

— Bir parça aklı başında olanlar buradan gider, aklı olanı buraya nasıl getireyim?

"Pope„ ın cevabı

Meşhur heccav Pope, kanbur ve çarpık bacaklı idi. İngiltere Kralı bir gün onu Londra sokaklarında görünce maiyetindeki adamlardan birine :

— Böyle çarpık çurpuk yürüyen bu küçük adam bizim ne işimize yarar, bunu anlamak isterdim.

Dedi.

Kralın sözünü işiten Pope hemen şu cevabı verdi :

— Sizi doğru yolda yürütmeğe!

Yaman hizmetçi

— Hanım, iyi ki çabuk döndünüz. Siz yokken çocuklar ve bey fazla yaramazlık ettikleri için hepsini cezaya çarptım! "Blighty" den

Nikâh Dairelerinde

Bir Yastıkta Kocasınlar !

Davetlilerden bir hanım teyze ile antrede ayaküstü sohbet ettik, nikâhlanacak çiftin macerasını kısaca anlattı. Bayan Serpil ile Bay Sarpkaya bir ahpap düğününde tanışmışlar, sevişmişler.

Hanım teyze içini çekerek :

— Hey gidi günler hey ! diyor. Bizim gençliğimizde bu işlerin gidişatı başka türlü idi. On yaşında çarşafa girdim, on dördümde duvağımı sürüyerek çifte kaynana arasına gittim. Haddine mi düşmüştü ki düğünlerde derneklerde kızlarla erkekler bir araya gelsinler de birbirlerinin yüzünü görsünler! Çarşafların, peçelerin altında neler çektik ! Namahrem bir erkeğe öksürüğümüzün sesini bile duyuramazdık.

— Öyle ama o zamanlar da eltından iş pişirirlermiş, hanım teyze.

Hanım teyzenin gözleri baygın baygın süzüldü :

— Eh, o da olmaz değildi tabii. Ramazanlarda teraviye gidip gelirken kalabalık arasında birbirlerinin ellerine şukka (küçük kâğıt parçasına yazılmış mektup) sıkıştıranlar, bohçacı kadınlar vasıtasiyle haberleşenler olduğunu işitirdik. Birbirlerine haber ulaştıramayıp da Kerem ile Aslı gibi için için yanıp tutuşanlar, sararıp solanlar, ince hastalıklara uğrayanlar az mıydı?

— Şimdiki gençleri kıskanıyorsunuz galiba hanım teyze !

— Aaa, o nasıl lâkırdı, ayol? Nesini kıskanacakmışım? Amma ve lâkin, bugünkü gidişatın iyi tarafları da var, kötü tarafları da. Düğünlerde, şenliklerde kızlarla oğlanlar birbirlerini görüyorlar, beğenip evleniyorlar. Şimdiki zamanda yetişkin kız evlâdı ananın, babanın sırtında bir yüktür. Sütü temiz bir koca bulup kız gelin etmek kolay değil. İşte bu bakımdan serbestliğin faydası var. Kızlar kendi göbeklerini kendi elleriyle kesiyorlar, kendilerini beğendirip koca buluyorlar. Bizimkiler de öyle yaptılar ya.

— Siz hangi tarafın akrabasısınız, teyze hanım?

— Benim akrabalığım yok canım. Kız tarafını tanırım. Kırk yıllık komşuyuz. İyi insanlardır, neme lâzım.

— Demek oğlanla kız bir düğünde tanıştılar, ikinci düğünü de kendileri hazırladılar.

— Öyle oldu. Oğlan orada kızı görmüş, hoşuna gitmiş, beraber dans oynamışlar. Kızın da oğlana karşı meyli uyanmış zahir. Çok geçmeden haber aldık ki birbirlerine tutulmuşlar. Oğlanı bilmem ama Serpil iyi kızdır. Oğlanın da gösterişi fenaya benzemiyor. Boyu bosu da kıza uygun. Allah ikisini de bir yastıkta kocatsın.

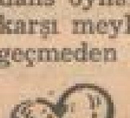

Biz sohbet ederken gelinle damat nikâh salonuna geçtiler.

Dedikodu etmiş olmıyalım ama, gelin hanımın da, damat beyin de isimleri cisimlerine hiç uymuyor. Serpil Hanım pek serpilememiş. Kısacık boylu, saz benizli, zayıf, ufacık tefecik birşey. Göğsü de, kalçası da yamyassı. Maamafih, yüzü şirin, cana yakın, sevimli bir kızcağız. Kendine göre çalımı da var. Gerdan kırıp kasıla kasıla yürürken İspence tavuklarını andırıyor !

Sarpkaya Beye gelince; sarplık, kayalık şöyle dursun, çakıl taşından bile eser yok. Islak peynir şekeri hissini veriyor insana. Hani, iki parmak arasında sıksan eziliverecek ! Ufak tefek, zayıf nahif, soluk benizli bir delikanlı. İkisinin de isimleri cisimlerine uymamış ama, cisimleri birbirine pek âlâ uymuş. Gönülde.: de uyuştuklarına göre - hanım teyzenin tâbiriyle - bir yastıkta kocasınlar inşallah !

Nikâh masasının önünde sandalyelere oturunca büsbütün küçüldüler, çocuklaşıverdiler. Arkadan seyrederken: "Aman, çocuklar, uslu uslu oturunuz, sakın kavga etmeyiniz!" diyeceği geliyor insanın.

Nikâh muamelesi bittikten sonra yine kolkola girdiler, tıpış tıpış yürüyerek öbür salona geçtiler, tebrikleri kabul ettiler. Gelin hanım da, damat bey de büyüklerin ellerini öpüyorlar, küçüklerle el sıkışıyorlar. Ben de kendimi tanıttım, AYDEDE namına tebrik ettim. AYDEDE kelimesini duyunca Serpil hanım elimi öpmeğe kalkışmaz mı ! Beni sakalsız dede sandı galiba.

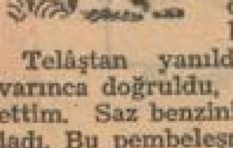

Telâştan yanıldığının farkına varınca doğruldu, yüzüne dikkat ettim. Saz benzini pembelik kapladı. Bu pembeleşme de pek yaraştı yavrucağa.

Ce. Be.

Elliyi Doldurmaz !

Bir bayan sokakta arkadaşlarından birine rastgelir :

— Bonjur Suzan nasılsın, iyi misin?

— Mersi ya sen, nişanlın da iyi mi?

— Suzancığım nişanlım fevkalâde. Bir türlü sana göstermek kısmet olmadı.

— Kaç yaşında?

— İkimizin yaşını toplasak elliyi doldurmaz.

— Ayol şuna doğrudan doğruya çocuk desene !

Vezir öksürüğü

Vaktiyle ihtiyar bir vezir Anadoluda mühim bir yere Vali olarak gelmiş, hükümet dairesinde zayıf, mecalsiz, kesik bir sesle kötü kötü, sık sık öksürür, bunu işiten hademe de dışarıdan her öksürükte :

— Patla !

Diye söylenirmiş, bir gün Mektubcu Valinin yanında iken bakmış ki hademenin "Patla !" temposu tâ içeriden işitiliyor, hemen çıkmış :

— Yahu, demiş, çıldırdın mı, patla dediğini Paşa duyacak !

Hademe kızmış :

— Vezir öksürüğüne benziyor mu bu, demiş. Vezir öksürdükçe her tarafı ügm güm gümletmeli !.

— Hele şükür Musolini'nin hayatından bahsetmiyen bir gazete buldum ! "Candido" dan

Hanıma Sorun !

Bay, her zaman eve gelip giden, karısının hafif meşrep ahbaplarından biriyle, hizmetçi tarafından yakalanır :

— Aman Mari, hanıma sakın birşey söyleme, boşanmıya kalkar.

— Yok beyim ! Rahat olabilirsiniz; böyle işlerde hiç ağzımı açmam. İnanmazsanız hanımefendiye sorun !

Sakalı Uzatmak Çaresi

(Haccac) a bir muharebede İranilerden ele geçen bir çekmece getirildi. Haccac kilidin açılmasını emretti. Çekmecenin içinden ikinci bir çekmece çıktı. Haccac bunu böylece satın almağa talib bulunup bulunmadığını sordu. Herkesin merakını mucib olduğundan müşteri çoğaldı. Nihayet bin altına birinin üzerinde kaldı. Bunun üzerine (Haccac) çekmeceyi eline aldı, müşteriye hitaben :

— Bunda Acem garabetinden başka bir şey bulunduğunu memûl etmezsem de hele aç bir görelim.. dedi.

Açılınca içinden şu mealde bir kâğıd çıktı :

"Sakalı uzatmak için uçlarını daima taramak lâzımdır !"

Bizde Yoktur

Volter'in "Bikr" namındaki eseriyle (Helotyos) un "Fikr" ünvanlı kitabının intişarını Fransa hükûmeti menetti. Bu eserlerin toplattırılması için eyaletlere emir de gönderdi. Bu emri alan Valinin biri şu cevabı verdi :

— Bizim eyalette ne Fikr bulunur ne de Bikr !

Kırklara Karışanlar

Çarşambadır çarşamba !.. Perşembedir, perşembe

Dedelerimizin vakıfları

II

2 — KÜLTÜR MÜKÂFATLARI

A. — İlmi eser sahiplerine ; (yani bir cins Nobel mükâfatı); B. — Bugünkü Üniversite karşılığı olan büyük tahsil yurtlarından birinci çıkanlara; C. — Matbaa hurufatı dökümünde ve basım işlerinde mahareti görülenlere; D. — Mimarlıkta ve minarecilikte mahir olanlara; E. — Musiki sanatinde yüksek dereceye çıkanlara mükâfat.

Ayrıca :

A. — Fakir talebeye kitap, kâğıt, elbise ve gıda verilmesi vakfı; B. — Kütüphanelerde tetkiklerde bulunanlara kâğıt ve kalem verilmesi vakfı; C. — Güzel yazı (yani hüsnühat), teclit, tezhip sanatlarını teşvik vakfı; D. — Çiniciliği teşvik vakfı; E. — Darüttıp, matbaalar, kütüphaneler, mektepler, medreseler ve bu gibi bütün ilim ocaklarını koruma vakıfları.

3 — ŞEHİRCİLİK VAKIFLARI

A. — Umumi meydanlıklar, ağaçlıklar, parklar vakfı ; B.— Ağaçları koruma vakıfları ; C. — Cami meydanlarında halkın ve cemaatin istirahati ve gezinip dolaşması, hava ve güneş alması için bahçeler yapılması vakfı; D.— Çeşme, sebil, şadırvanlar vakfı; E.— Sahiller arasında pazar kayıkları işletilmesi ve dalyanlar kurulması vakfı.

Ayrıca pek orijinal vakıflar da vardır :

A. — Sokaklara tükürenlerin tükürükleri üstüne kül dökecek ücretli adamlar kullanılması vakfı ; Çocukların kömür veya başka maddelerle kirlettikleri sokak duvarlarını temizleyecek amele masrafı vakfı ; C.— Körlerle beygirlerin sürçüp düşmemeleri için bozuk kaldırım taşlarını kaldıracak amele masrafı vakfı ; D. — Yük hayvanlarına mahsus molataşı vakfı.

Ankara mektubu

ANKARADA RAMAZAN :

Tanrı kem gözden saklasın şu bizim demokrasimizi. Ortaya çıktı çıkalı ne iyilikleri olmadı? Saymakla tükenmez. Üniversitelerimizde kürsü hürriyeti tanındı ; milletin seçim hakkı sağlam kazığa bağlandı ; hükûmetin sendikalar kurması sağlandı ; vatanperverliğimiz canlandı... Filân falan da en önemlisi yeniden dinimize kavuştuk. Artık rahatça camie gidiyor, duamızı ediyor, orucumuzu tutuyoruz. Sokaklarda Arab harfli dini dergiler görüyoruz. Hoş, oruç meselesi zaten milletimizin eskidenberi sadakatle bağlı olduğu bir gelenektir. Hem yalnız Ramazanda değil.. Bütün yıl. Amma camie gitmek öyle miydi ya? Softa diyecekler diye ödümüz kopardı. Bu ramazan dikkat ettim : Yenişehir civarındaki camilerin önü hususi, resmi plâkalı otomobillerle dolu. Zenginlerimiz, Anayasanın bağışladığı vicdan hürriyetinden sere serpe faydalanmağa başladılar demek. Geçen yıl da Hacca gitmişlerdi. Geriye İslâmın üç şartı daha kalıyor: Kelimei şehadetle namaz zor değildir. Peki ya üçüncüsü, yâni zekât ne olacak? Yavaş yavaş onu da hatırlarız elbet.

RABİA HATUN :

Geçen akşam Ankaralı şairler Buket'te oturmuş. Rabia Hatuna ait olduğu iddiasiyle aile dergisinde yayımlanan şiirler üzerine konuşuyorlardı. Biri dedi ki :

— Yahu, Şevket Rado, Akşamda, Rabia Hatun'u Shakespear'e benzetiyor.

— Aman nasıl?

— İkisinin de ne vakit yaşadığı, hattâ yaşayıp yaşamadığı kesin belli değilmiş de...

Adı lâzım değil, bir başkası :

— O bakımdan Şevket de Shakespear'e benzer ! dedi.

EFLÂTUN DEVRİ GİBİ :

Dün Fahri Kurtuluşu gördüm. Açık yakalı bir gömlek giymişti. Göğsünü ileri doğru çıkarmış, lisanı hal ile "karşıma çıkacak solların, sözümü dinlemiyen Üniversite profesörlerinin Vay haline !" diyordu. Arkasında da sıram sıram yüksek okul öğrencileri. Eski Yunanistanda Eflâtun devrini yaşıyorum zannettim. Ne lüzum var koca koca Üniversite binalarına, lâboratuvarlara, şunlara bunlara. Fahri Kurtuluş alır elli kişiyi milli bir meydana gider; Emin Soysal alır yüz kişiyi bir ağaç altına oturur, Behçet Kemal Çağlar alır 40 kişiyi C.H.P. Demirtepe ocağının kapısı altına girer, verirler derslerini.

YOK MU ?

Size neşenizi kaçıracak bir şeyden bahsedeceğim :

Son yıllarda tercüme hikâyeleriyle okur yazarlarca pek çok sevilmiş olan Gaffar Güney'in ne halde olduğunu biliyor musunuz? Saçı sakalına karışmış, üst baş yırtık pırtık, çıplak ayakla Ankara sokaklarında dolaşıp duruyor. Açtır, hastadır... Elinden tutacak yok mu?

Zater

İnanmağa muhtaç

Prusya Kralı 11 inci Fredric dinsizdi. Birgün dinsizlik aleyhinde bulunan Arnaud - Baculard'ın yanında bununla iftihar ediyordu. Feylesofa : "Nasıl, diyordu; hâlâ bu köhne şeylere bağlı kalıyorsunuz?"

Feylesof şu cevabı verdi :

— Ne yapayım haşmetpenah! Kralların üstünde bir vücut var diye inanmağa muhtacım!

— Sevgilim, mayonu giydiğine emin misin?

"Yunan karikatürü"

Hakikat

Katolik papaslarından André, kuvvetli vâızlardan biriydi. Bir defa, vâki davet üzerine on üçüncü Louis'nin huzurunda "Hakikat nedir?" ve "Prenslerin huzurunda hakikat nasıl söylenmelidir?" mevzuu etrafında vâz ediyordu. Bir aralık oturduğu yerde uyuklar gibi yaptı ve uzun müddet bu vaziyette kaldı.

Bir müddet sonra, papas uyanarak :

— Rüyamda, dedi, çırılçıplak bir kadın gördüm. Nefsime hâkim olmamak korkusiyle benden uzaklaşmasını söyledim. Fakat cevaben "ben hakikat'im" dedi. "Daha iyi ya," dedim. "Kralın yanında hakikat çırılçıplak görünmez !"

Yargıtay Başsavcısı eski Tekel Bakânı Suat Hayrının cezalandırılmasını istedi (Gazeteler)

— Tekel rakı fiatlarını neden arttıracakmış acaba?

— Eski Bakanın acığını kapamak için olsa gerek!

ZEKİ PAKALIN

(Osmanlı Tarih Deyimleri)
Şimdiye kadar çıkan tarihi eserlerin en faydalısı
Hepimiz okumalıyız.
Her kitapçıda bulunur

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Çoklar ve Yoklar

ÇOK VE YOK:

Demokratlıktan bahseden çok, Demokrasiyi idrâk eden yok... Bakan çok, bakılan yok... Yolsuzluk çok, yol yapan yok... Zirai donatımcılar çok, donatılan ziraatçi yok... Lâiklikten dem vuran çok, lâyik olan yok... Adaleti isteyen çok, tecellisine râzı olan yok...

YOK VE ÇOK:

Döviz yok, naylon ve lüks eşya çok... Su yok, sudan iş yapan çok, hakiki iş yapan yok, lâfzan çok... Asıla kıymet veren yok. Vekile itibar eden çok... Kaçakçılıkla mücadele yok, kaçak etler çok... Şeker yok, tatsızlık çok... Hakkın davetine icabet eden yok, batıl peşinde koşan çok...

Harmancı (Kocatepe)

Amerikan konservesinin içindekiler
"Ecnebi karikatürü"

YOKET

Bit, pire, tahtakurusu, sinek ve benzeri bütün haşaratı öldürür. Tekel bayilerinde yarım litrelik şişesi, şişe depozitosu dahil 125 kuruş fiatla satılmakadır.

BANTAM SUPER-THIN

4 m/m TRAŞ BIÇAKLARI
Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.
Genel deposu:
Sirkeci Kayseri Han No. 4
M. İhsan Sıtkı

SAYIN DOKTOR ve ECZACILARA:

Büyüklerin ve çocukların ishallerine karşı en müessir

D E V A

TANDOZOL KÜREM

DEPOLARDAN, ECZANELERDEN ısrarla isteyiniz.

Sahibi: F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İ...bul

Dizildiği Yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi

B...ldığı Yeri TAN Matbaası

Mahkemede

Maznun — Bay hâkim, vallahi sarhoş değildim efendim, çakır keyif idim...

Hâkim — Hâ o başka... Az daha seni bir ay hapse mahkûm edecektim, şimdi otuz güne hükmediyorum!

Ultramin
DİŞ KREMİ
Dişleri çürümekten korur

Yenilemiyen sabır

Madam Necker, meşhur feylesof M. Abauzit hakkında şu hikâyeyi anlatırdı:

"Otuz senedenberi feylesofun hizmetinde bulunan kadının da teyit ettiğine göre Abauzit'in kızdığı görülmemişti. Efendisini kızdırmağa muvaffak olduğu takdirde bol bahşiş verileceği hizmetçiye vaadedildi. Hizmetçi teklifi kabul etti. Feylesof, yatağının rahat olmasına çok itina ederdi. Hizmetçi bunu bildiği için bililtizam yatağını düzeltmedi. Abauzit bunun farkına vardı ve ertesi sabah ihtar etti. Hizmetçi unuttuğunu söyledi. Feylesof sesini çıkarmadı. Akşam yatak yine yapılmamıştı. Ertesi sabah aynı ihtar, aynı cevap. Nihayet üçüncüsünde Feylesof kadına:

— Yatağı daha yapmamışsın. Anlaşılıyor ki bu sana zor geliyor. Fakat zararı yok. Çünkü ben de alışmağa başladım.

Deyince kadın diz çökerek herşeyi itiraf etti.

YAZLIĞA GİDENLERE

YANGINA MUKAVİM

KİRALIK ÇELİK KASALARIMIZ

GAYET MÜSAİT ŞARTLARLA VERİLİR

TELEFON: 44665 - 44666

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.O.

GÜZEL KADIN
GÜNÜNÜ NASIL GEÇİRİR?

HANIMELİ'NİN HAZIRLADIĞI BU GÜZEL

YAZ ve DENİZ

İLÂVESİNİ MUTLAKA ALINIZ.

72 Sayfa - Üç Renk Kapak - Renkli - Resimli

Birçok güzellik reçete ve tavsiyeleri — Hikâyeler — Fantaziler — Faydalı malûmat — Pratik bilgiler — fıkra ve karikatürler. v.s. v.s.

YALNIZ 50 KURUŞTUR

İstanbul TAN Matbaası